

Wrzesień 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

INDYKATORY PODLASKIEJ GOSPODARKI

**Podlaskie Obserwatorium
Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych**

PUBLIKACJA
BEZPŁATNA

Indykatory Podlaskiej Gospodarki opracowują pracownicy Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych w następującym składzie:

1. Marzanna Wasilewska
2. Edyta Dąbrowska
3. Marta Marzena Sosnowska

Opracowanie jest dostępne wyłącznie w formie elektronicznej na stronie internetowej Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/default.aspx?docId=2>

1. RYNEK PRODUCENTA

Wykres 1. Produkcja sprzedana przemysłu w woj. podlaskim w okresie: wrzesień 2010r. – wrzesień 2011r.
(w mln zł, w cenach bieżących).

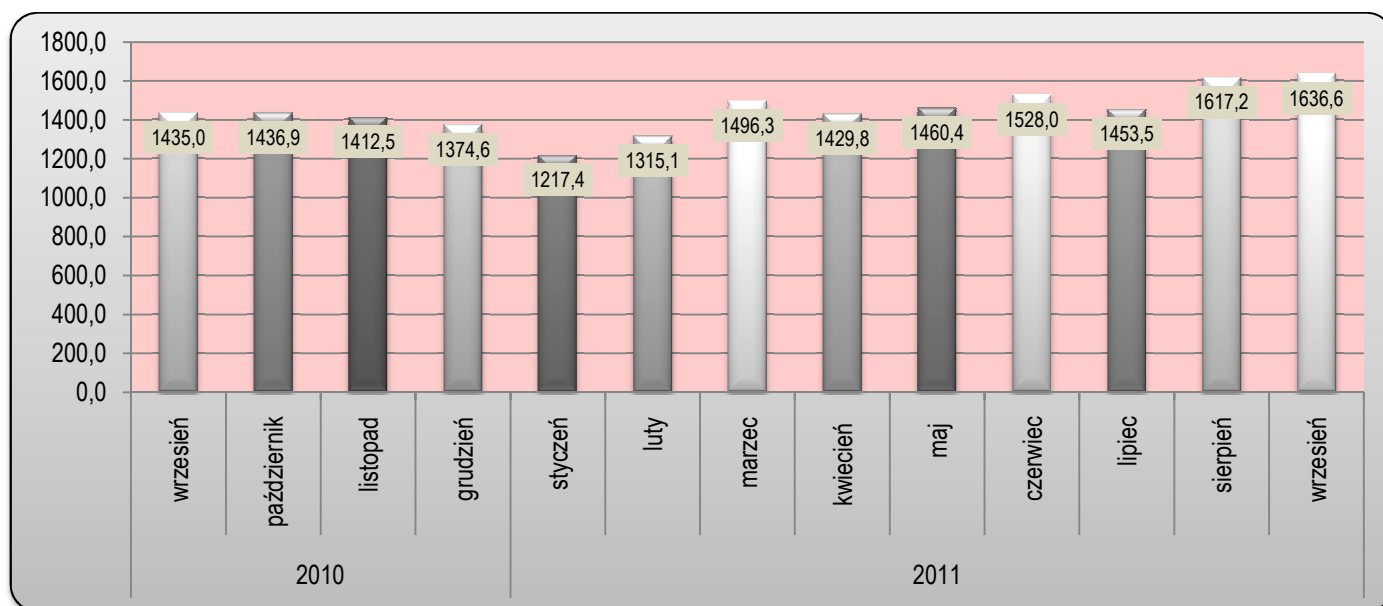

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		II kw. 2010	III kw. 2010	IV kw. 2010	I kw. 2011	II kw. 2011
Nakłady inwestycyjne w mln zł	woj. podlaskie	410,0	602,5	941,0	207,5	458,4
	Polska	34 452,8	55 422,8*	89 236,8	15 229,3	37 466,9
Przychody z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	14 851,0	21 444,4	29 420,5	6 880,0	14 861,3
	Polska	956 711,8	1 472 871,0	2 029 730,8	512 781,6	1 072 567,1
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w mln zł	woj. podlaskie	14 438,7	20 717,9	28 513,0	6 690,6	14 373,4
	Polska	906 115,1	1 391 377,5	1 922 051,9	485 532,3	1 005 928,5
Wynik na sprzedaży produktów, towarów i materiałów w mln zł	woj. podlaskie	441,6	657,1	863,8	157,5	430,7
	Polska	47 408,6	75 421,8	10 2018,2	26 443,3	55 900,6
Wynik finansowy brutto w mln zł	woj. podlaskie	412,4	733,7	922,8	190,0	488,4
	Polska	50 575,7	81 117,1	107 488,5	27 296,4	66 659,4
Wynik finansowy netto w mln zł	woj. podlaskie	335,9	614,5	770,5	143,7	399,7
	Polska	41 808,4	67 534,4	89 445,5	21 956,8	56 156,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto w %	woj. podlaskie	2,8	3,4	3,1	2,8	3,3
	Polska	5,3	5,5	5,3	5,3	6,2
Wskaźnik rentowności obrotu netto w %	woj. podlaskie	2,3	2,9	2,6	2,1	2,7
	Polska	4,4	4,6	4,4	4,3	5,2

*Dane zmienione przez GUS w stosunku do wcześniej publikowanych.

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2010	V III 2011	IX 2011
Podmioty gospodarki narodowej (stan w końcu okresu)	woj. podlaskie	90 920	91 367	91 690
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	woj. podlaskie	72 370	72 267	72 535
Produkcja sprzedana przemysłu w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	1 435,0	1 617,2	1 636,6
	Polska	86 461,3	89 313,0	100 219,8
Produkcja budowlano-montażowa w mln zł (w cenach bieżących)	woj. podlaskie	237,3	186,1	260,3
	Polska	8 570,9	8 673,2	10 269,0
Sprzedaż detaliczna towarów (w cenach bieżących)	woj. podlaskie (w mln zł)	613,3	664*	649,5*
	woj. podlaskie (poprzedni m-c=100)	101,4	104,1	101,9
	Polska	101,2	101,1	101,3
	Polska (poprzedni m-c=100)			

*Miernik wyliczony na podstawie sprzedaży detalicznej towarów w sierpniu oraz wrześniu 2010r. Urząd Statystyczny w Białymstoku od 15 kwietnia 2011r. nie udostępnia danych bezwzględnych w zakresie sprzedaży detalicznej, stąd wyliczenia własne mają charakter szacunkowy. Dane zaokrąglono do liczb całkowitych.

Komentarz:**Wrześniowe indykatory w woj. podlaskim**

- ✦ Wskaźniki dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentowane kwartalnie (w zakresie danych dotyczących II kw. 2011r.) zostały omówione w „Indykatorach Podlaskiej Gospodarki” za lipiec 2011r.
- ✦ W końcu września 2011 r. zanotowano 91690 podmiotów (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), czyli o 323 podmioty więcej niż przed miesiącem i o 1040 więcej niż przed rokiem. 79% z nich to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu września br. ich liczba zwiększyła się o 268 w por. do sierpnia br. oraz o 165 w relacji do września ub. roku
- ✦ W zakresie produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano zarówno wzrost w odniesieniu do poprzedniego miesiąca (o 19,4 mln zł w cenach bieżących), jak i w stosunku do sierpnia ub. roku. (o 201,6 mln zł w cenach bieżących) - por. wykres 1.
- ✦ O ile w sierpniu br. sprzedaż produkcji budowlano-montażowej zmniejszyła się, to w bm. wskaźniki w tym zakresie uległy poprawie. Zanotowano wzrost sprzedaży o 74,2 mln zł (w cenach bieżących) w por. do ub. miesiąca. Mając na uwadze analogiczny miesiąc roku poprzedniego, w sierpniu 2011r. wartość analizowanej produkcji również wzrosła o 23,0 mln zł (w cenach bieżących).
- ✦ Sprzedaż detaliczna towarów w stosunku do ub. miesiąca wyrażona wskaźnikiem dynamiki (w cenach bieżących) zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe we wrześniu 2011 r. zwiększyła się tak w odniesieniu do poprzedniego miesiąca o 1,9%.

Wrześniowe indykatory w Polsce

- ✦ Wskaźniki dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentowane kwartalnie (w zakresie danych dotyczących II kw. 2011r.) zostały omówione w „Indykatorach Podlaskiej Gospodarki” za lipiec 2011r.
- ✦ Sytuacja w zakresie produkcji przemysłowej poprawiła się. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu wzrosła o 10,9 mld zł. w stosunku do ubiegłego miesiąca, jak również w relacji do września 2010r. - o 13,8 mld zł.
- ✦ Zanotowano również wzrost produkcji budowlano-montażowej zarówno w porównaniu do sierpnia 2011r. – wzrost na poziomie 1,6 mld zł (w cenach bieżących), jak i w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego – wzrost o 1,7 mld (w cenach bieżących).
- ✦ Sprzedaż detaliczna towarów w skali kraju we wrześniu 2011r. była wyższa - o 0,2 pkt. procentowego w stosunku do sierpnia 2011r. oraz o 0,1 pkt. procentowego w relacji do września 2010r.

Definicje:

Nakłady inwestycyjne - nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. W skład nakładów na środki trwałe wchodzi nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m. in. roboty budowlano - montażowe, dokumentacje projektowo – kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne nakłady, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dane dotyczą finansów przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Przychody z całokształtu działalności – przychody, na które składają się:

- przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów i usług), jak również opakowań, wyposażenia i usług obcych fakturowanych łącznie z produktami,
- przychody ze sprzedaży towarów i materiałów. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług,
- pozostałe przychody operacyjne, czyli przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- przychody finansowe, czyli kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich ważności, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Przychody z całokształtu działalności prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności – koszty, obejmujące:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,
- pozostałe koszty operacyjne, tj. związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki,
- koszty finansowe, np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od emitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności prezentowane są narastająco w ujęciu kwartalnym.

Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów – różnica między przychodami netto osiągniętymi ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów a kosztami poniesionymi na ich uzyskanie (koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów). *Wynik ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) – wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych. *Wynik finansowy brutto prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) - otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia. *Wynik finansowy netto prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wskaźnik rentowności obrotu brutto – relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności. *Wskaźnik prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Wskaźnik rentowności obrotu netto – relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności. *Wskaźnik prezentowany jest narastająco w ujęciu kwartalnym.*

Podmiot gospodarki narodowej - podmiot stosunków cywilno-prawnych prawa polskiego wyposażony w autonomię prawną, ekonomiczną i finansową, realizujący określoną przez siebie działalność, będący osobą prawną, jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej albo osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Podmioty gospodarki narodowej są wpisywane do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON prowadzonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wśród podmiotów gospodarki narodowej nie uwzględniono osób prowadzących gospodarstwa indywidualnie w rolnictwie.

Dane prezentowane są w ujęciu miesięcznym dla woj. podlaskiego i w ujęciu kwartalnym dla kraju.

Produkcja sprzedana przemysłu - podstawowy miernik działalności gospodarczej (tj. działalności przemysłowej, budowlano-montażowej, transportowej i innej) przedsiębiorstw i firm przemysłowych, czyli jednostek gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji B, C, D, E. Wartość produkcji sprzedanej obejmuje:

- wartość sprzedanych (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone) na zewnątrz przedsiębiorstwa produktów: własnej produkcji wyrobów gotowych, wykonanych usług, prac naukowo-badawczych, prac projektowych, geodezyjno-kartograficznych, robót, w tym także budowlano-montażowych wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców), itp. wynikającą z przemnożenia ilości sprzedanych wyrobów i usług przez jednostkową cenę sprzedaży skorygowaną o należne dopłaty, udzielone rabaty, bonifikaty, opusty lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży wyrobów i usług, bez podatków od towarów i usług (VAT);
- wartość produktów wytworzonych niezaliczanych do sprzedaży, traktowanych na równi ze sprzedażą: wartość własnych wyrobów przekazanych do własnych punktów sprzedaży detalicznej, wartość wykonanych świadczeń na rzecz funduszu świadczeń socjalnych, wykonanych i przekazanych wyrobów i usług własnej produkcji na powiększenie wartości własnych środków trwałych, nieodpłatnie przekazanych produktów (tj. wyrobów i usług) na potrzeby reprezentacji i reklamy, przekazanych wyrobów i usług na potrzeby osobiste podatników i pracowników oraz darowizny wyrobów i świadczonych usług bez pobrania zapłaty;
- zryczałtowaną odpłatność agenta za powierzone mu prowadzenie działalności gospodarczej, użytkowanie środków trwałych itp., na podstawie umowy (zlecenia) zawartej z agentem; w przypadku umowy agencyjnej - pełne przychody agenta.

*W tabeli prezentowane są dane dotyczące przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Wskaźnik – produkcja sprzedana przemysłu wyrażony jest w **cenach bieżących**, które w statystyce rozumiane są jako ceny faktycznie stosowane w dokonywanych transakcjach kupna-sprzedaży towarów i usług w danym okresie. Za ceny bieżące przyjmuje się zazwyczaj ceny z danego roku lub miesiąca. Dla odmiany **ceny stałe** (ceny porównywalne lub niezmiennicze) służą do ustalania zmian fizycznych rozmiarów zagregowanych wielkości ekonomicznych (produkcji, sprzedaży, spożycia) w ujęciu wartościowym. Ceny stałe są cenami z danego okresu, zwanego bazowym i ich zastosowanie umożliwia porównanie zmian cen w czasie (tzw. dynamika). Obliczenia nie są wówczas obciążone czynnikiem inflacji.*

Produkcja budowlano – montażowa – dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zlecających.

Sprzedaż detaliczna towarów (łącznie z podatkiem VAT) - sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców. W wartości sprzedaży detalicznej, uwzględnia się wartość wytworzonych potraw i usług, sprzedanych wyłącznie we własnych placówkach gastronomicznych oraz wartość wytworzonych wyrobów sprzedanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej towarów obejmują przedsiębiorstwa, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, w relacji: badany miesiąc do miesiąca poprzedniego.

Źródło:

1. *Biuletyn Statystyczny*, nr 9 (647), GUS, Warszawa 2011.
2. *Budownictwo – wyniki działalności w 2007 r.*, GUS, Warszawa 2008.
3. *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego*, nr 9/2011, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2011.
4. *Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego*, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2008.
5. www.stat.gov.pl.

2. RYNEK KONSUMENTA

Wykres 2. Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2010r. – wrzesień 2011r. (w zł)

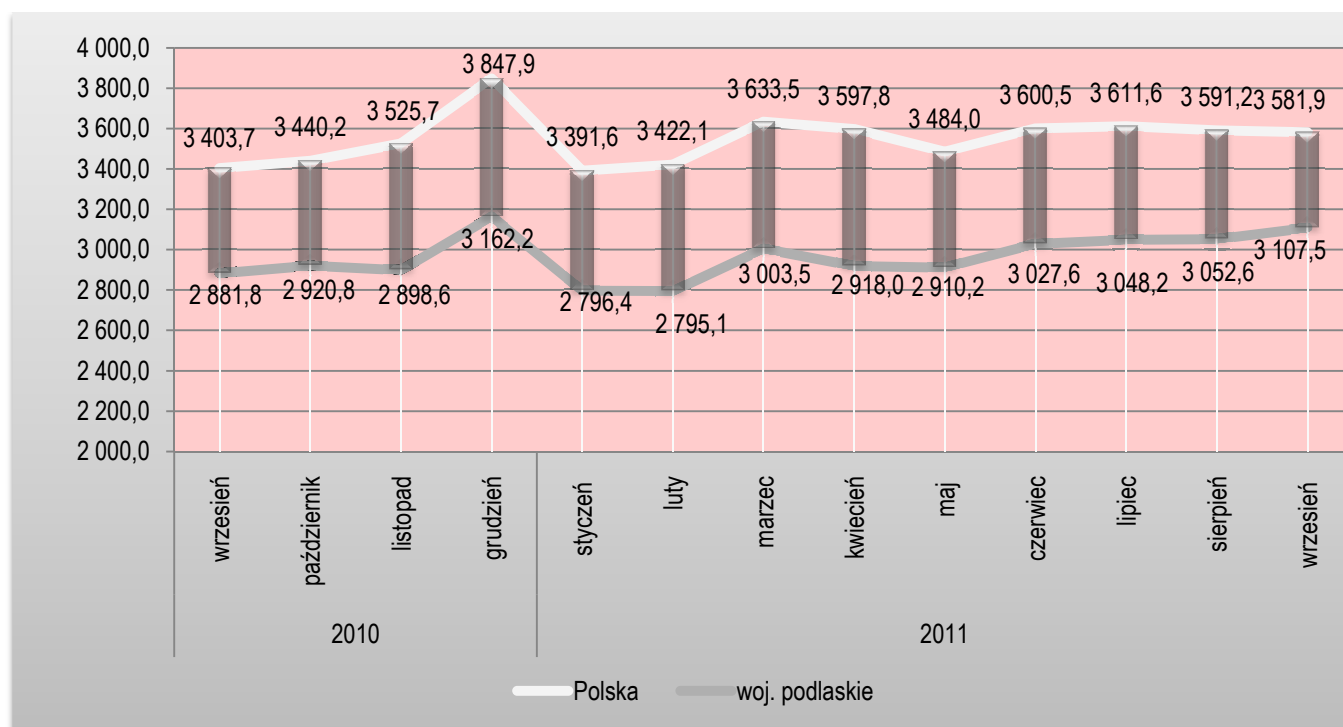

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		II kw. 2010	III kw. 2010	IV kw. 2010	I kw. 2011	II kw. 2011
Ludność w tys. (stan w końcu kwartału)	woj. podlaskie	1 189,2	1 188,9	1 188,3	1 187,5	.
	Polska	38 187	38 201	38 204	38 204	38 197
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku = 100)	woj. podlaskie	101,8	101,8	102,5	103,8	104,9
	Polska	102,3	102,2	102,9	103,8	104,6

* dane zostały zmienione przez GUS w stosunku do wcześniej opublikowanych.

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2010	VIII 2011	IX 2011
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (analogiczny okres poprzedniego roku=100)	Polska	102,5	104,3	103,9
Przeciętne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	woj. podlaskie	2 881,8	3 052,6	3 107,5
	Polska	3 403,7	3 591,2	3 581,9

Komentarz:

Wrześniowe indykatory w woj. podlaskim

- W woj. podlaskim w końcu II kw. 2011r. nie oszacowano liczby ludności, która w przypadku Polski wyniosła 38 mln 197 tys.
- Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w II kw. 2011r. wzrósł o 4,9% w relacji do II kw. 2010r.
- We wrześniu 2011r. zanotowano wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto w stosunku do sierpnia br. - o 54,9 zł. W relacji do września ub. roku wzrost ten był nieco wyższy - o 225,7 zł. W woj. podlaskim uzyskiwano średnio o 474,4 zł niższe wynagrodzenia brutto niż przeciętnie w kraju. W porównaniu do ub. miesiąca dystans między średnimi zarobkami w województwie a wynagrodzeniem uzyskiwanym w całej Polsce był mniejszy (w ub. m-cu różnica wynosiła 538,6 zł).

Wrześniowe indykatory w Polsce

- Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym zostały omówione w IPG za lipiec 2011r.
- We wrześniu 2011r. inflacja w kraju osiągnęła poziom 3,9%, co oznacza jej spadek o 0,4 pkt. procentowego w stosunku do sierpnia 2011r. oraz jej wzrost o 1,4 pkt. procentowego w relacji do września 2010r.
- Pracownicy zatrudnieni w sektorze przedsiębiorstw w skali kraju, uzyskali we wrześniu br. przeciętne wynagrodzenie brutto o 9,3 zł niższe niż w sierpniu 2011r. ale o 178,2 zł wyższe niż przed rokiem. Por wykres 2.

Definicje:

Ludność faktycznie zamieszkała - ogół osób (ogółem lub według określonych cech) zameldowanych na pobyt stały w danej jednostce administracyjnej i faktycznie tam zamieszkałych oraz osób przebywających czasowo i zameldowanych w tej jednostce administracyjnej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. ponad 2 miesiące).

Ludność faktycznie zamieszkała prezentowana jest kwartalnie.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych – statystyczny wskaźnik ilościowego opisu dynamiki cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie badanym w porównaniu z okresem podstawowym (potocznie nazywany inflacją). Obliczany jest w oparciu o wyniki: badania cen towarów i usług konsumpcyjnych na rynku detalicznym oraz badania budżetów gospodarstw domowych, dostarczającego danych o przeciętnych wydatkach na towary i usługi konsumpcyjne, które są wykorzystywane do opracowania sytemu wag.

Przeciętne wynagrodzenie brutto - stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie (bez osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą).

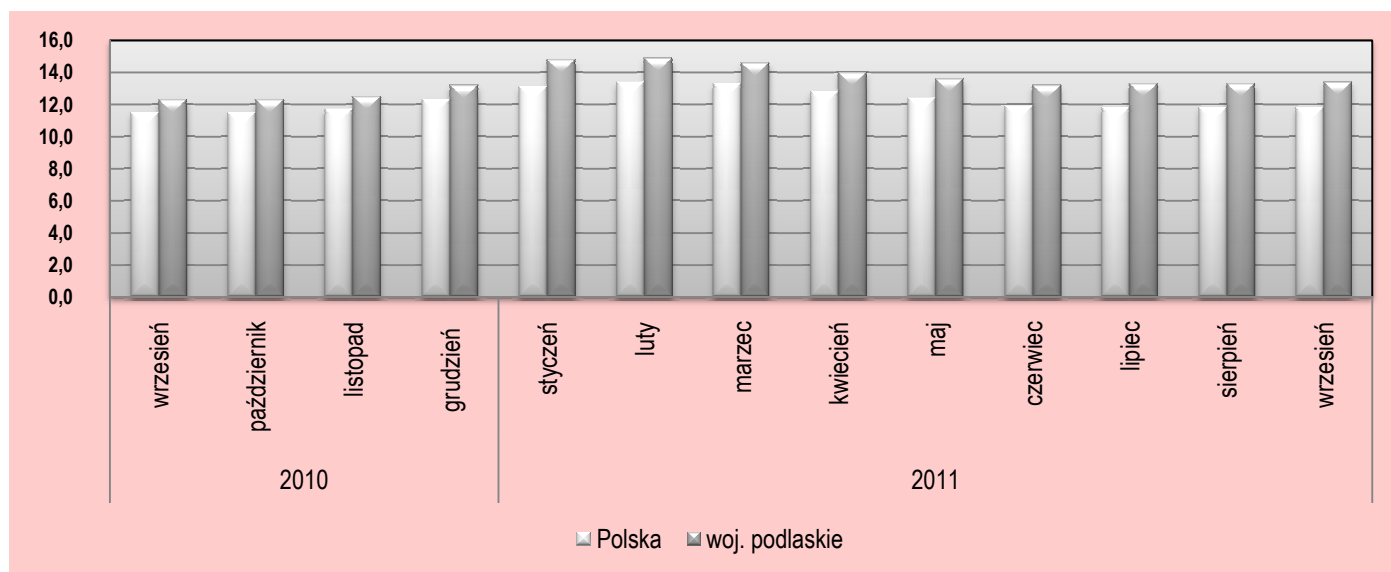
Dane w tabeli dotyczą przeciętnego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Źródło:

- 1) *Biuletyn Statystyczny, nr 9 (647), GUS, Warszawa 2011.*
- 2) *Biuletyny Statystyczne Województwa Podlaskiego za: II-IV kwartał 2010 r. oraz I-II kwartał 2011r., Białystok 2010, 2011.*
- 3) *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego, nr 9/2011, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2011.*
- 4) *www.stat.gov.pl*

3. RYNEK PRACY

Wykres 3. Stopa bezrobocia w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2010r. – wrzesień 2011r. (w %).

Wykres 4. Średnia liczba bezrobotnych na jedną ofertę pracy w woj. podlaskim oraz w Polsce w okresie: wrzesień 2010r. – wrzesień 2011r.

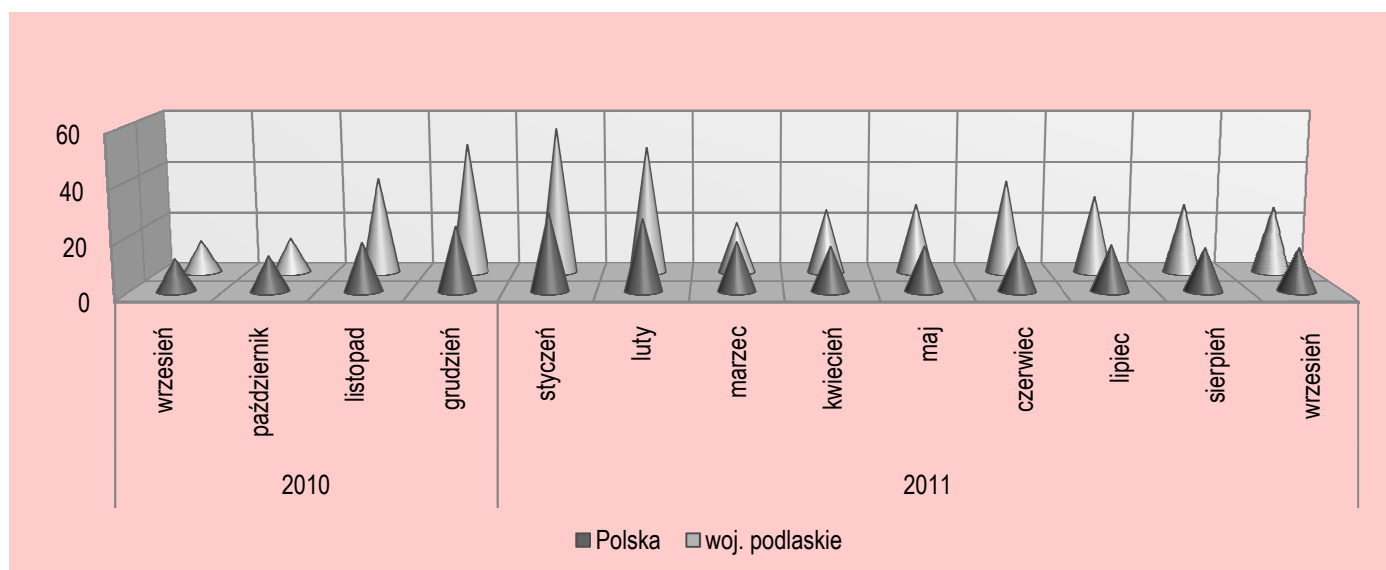

Tabela 1. Dane prezentowane w ujęciu kwartalnym		II kw. 2010	III kw. 2010	IV kw. 2010	I kw. 2011	II kw. 2011
Liczba osób aktywnych zawodowo w tys. osób	woj. podlaskie	539	568	544	523	547
	Polska	17 676	17 826	17 724	17 646	17 853
Wskaźnik aktywności zawodowej w %	woj. podlaskie	54,9	56,6	54,6	54,3	55,8
	Polska	55,7	56,2	55,8	55,6	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	woj. podlaskie	49,0	51,0	49,6	48,8	51,0
	Polska	50,4	51,1	50,6	50,0	50,7

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym		IX 2010	VIII 2011	IX 2011
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	woj. podlaskie	99 080	98 534	98 758
	Polska*	5 364	5 520	55 15
sektor publiczny	woj. podlaskie	9 665	9 071	9 079
sektor prywatny	woj. podlaskie	89 415	89 463	89 679
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	woj. podlaskie	12,3	12,7	13,4
	Polska	11,5	11,8	11,8
Bezrobotni „nowozarejestrowani”	woj. podlaskie	8 479	6 112	7 365
	Polska	295 415	202 233	246 118
Bezrobotni „wyrejestrowani”	woj. podlaskie	8 162	6 026	6 995
	Polska	282 969	210 072	239 765
Bezrobotni zarejestrowani ogółem (stan w końcu miesiąca)	woj. podlaskie	58 658	61 703	62 073
	Polska	1 812 624	1 855 336	1 861 689
z prawem do zasiłku	woj. podlaskie	6 691	7 175	6 986
	Polska	298 351	294 257	288 817
kobiety	woj. podlaskie	28 387	30 856	31 094
	Polska	962 769	1 019 700	1 024 573
zamieszkali na wsi	woj. podlaskie	19 281	20 838	21 166
	Polska	772 166	801 051	808 086
osoby w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	woj. podlaskie	3 943	3 221	3 952
	Polska	111 671	81 054	106 184
w tym osoby, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	woj. podlaskie	1 414	1 218	1 276
	Polska	30 642	25 887	27 176
osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	woj. podlaskie	1 464	1 467	1 467
	Polska	61 455	56 645	55 827
cudzoziemcy	woj. podlaskie	294	301	303
	Polska	2 807	3 003	3 070
osoby do 25 roku życia	woj. podlaskie	14 058	14 074	14 476
	Polska	407 617	385 415	401 545
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	woj. podlaskie	5 624	5 910	6 018
	Polska	180 549	194 007	197 084
długotrwale bezrobotni	woj. podlaskie	29 255	33 808	34 298
	Polska	814 958	935 388	938 363
osoby powyżej 50 roku życia	woj. podlaskie	13 006	14 126	14 183
	Polska	381 655	409 764	407 927
Z ogółem	woj. podlaskie	16 868	18 640	18 892
	Polska	482 492	560 601	564 038
osoby bez doświadczenia zawodowego	woj. podlaskie	20 110	19 991	20 296
	Polska	515 835	499 776	507 864

Tabela 2. Dane prezentowane w ujęciu miesięcznym

IX 2010

VIII 2011

IX 2011

	woj. podlaskie	30 420	31 158	31 340
osoby bez wykształcenia średniego	Polska	1 007 457	1 008 072	1 015 208
osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko poniżej 18 roku życia	woj. podlaskie	3 961	4 107	4 216
	Polska	145 643	159 485	161 528
osoby, które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	woj. podlaskie	1 141	1 215	1 225
	Polska	29 166	31 991	31 955
osoby niepełnosprawne	woj. podlaskie	3 269	3 357	3 388
	Polska	94 568	98 237	98 669
Oferty pracy**	woj. podlaskie	2 361	1 466	1 509
(zgłoszone w miesiącu sprawozdawczym)	Polska	99 033	72 557	69 005
w tym oferty pracy subsydiowanej	woj. podlaskie	1561	397	569
	Polska	49 950	20 854	17 759
Średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę	woj. podlaskie	12	26	25
	Polska	12	16	16

* dane prezentowane w tysiącach.

** w statystyce rynku pracy oferty pracy do 2010 r. rozumiane są jako wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w danym miesiącu.

Komentarz:**Wrześniowe indykatory w woj. podlaskim**

- Wskaźniki w zakresie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności prezentowane kwartalnie (por. tab. 1) zostały omówione w „Indykatorach Podlaskiej Gospodarki za lipiec 2011r.”
- Pozytywnym symptomem jest wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw we wrześniu 2011r. O 224 osoby w por. do ub. miesiąca do poziomu 98758 osób, jednakże w relacji do danych ubiegłorocznych zanotowano odmienną tendencję. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było niższe o 322 osoby w relacji do września 2010r., co wskazuje na ograniczenie zatrudnienia przez podlaskich pracodawców, w szczególności w sektorze publicznym, gdzie nastąpił spadek średnio o - 586 osoby. Dodatkowo, należy zauważyć, że w sektorze publicznym, w por. z sierpniem br. zanotowano niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia - o 8 osób. We wrześniu br. w sektorze prywatnym, tak w relacji do ubiegłego miesiąca, jak i poprzedniego roku przeciętne zatrudnienie wzrosło - odpowiednio o 126 i 264 osoby.
- Stopa bezrobocia zwiększyła się o 0,7 pkt. procentowego w relacji do sierpnia 2011r. osiągając poziom 13,4%. Liczba bezrobotnych wyniosła 62 073 osoby i była o 370 osób większa niż w sierpniu br. i aż o 3415 wyższa niż przed rokiem. Równocześnie we wrześniu br. liczba zarejestrowań przewyższyła ubiegłomiesięczną (+1253), ale w relacji rok do roku była niższa - o 1114 osoby. We wrześniu br. ze statystyk rynku pracy wyłączono o 969 bezrobotnych więcej niż miało to miejsce w sierpniu 2011r., jednakże w por. z wrześniem 2010r. liczba wyrejestrowań była o 1167 mniejsza.
- We wrześniu 2011r. w porównaniu ub. miesiąca we wszystkich grupach bezrobotnych zanotowano wzrost liczby zarejestrowanych, z wyjątkiem osób z prawem do zasiłku (-189 osób). W pozostałych przypadkach największy wzrost bezrobocia dotyczył następujących kategorii bezrobotnych: osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (+731 osób) oraz długotrwale bezrobotnych (+490 osób). W relacji do września 2010r. zanotowano podobną sytuację. Za wyjątkiem osób, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia (spadek o 138 osób), wzrosty bezrobocia dotyczyły wszystkich kategorii bezrobotnych. We wrześniu br. w por. z analogicznym okresem ub. roku, w statystykach powiatowych urzędów pracy było więcej następujących grup bezrobotnych: długotrwale bezrobotnych (+ 5043), kobiet (+2707) oraz osób zamieszkających na wsi (+1885).
- We wrześniu 2011r. powiatowe urzędy pracy posiadały o 43 oferty pracy więcej niż w ub. miesiącu, natomiast, w odniesieniu do września 2010r. – liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej była niższa o 852. Podobną tendencję zaobserwowano w przypadku ofert subsydiowanych. O ile w relacji do ub. miesiąca było ich więcej (+172), to w odniesieniu do września 2010r. liczba tego typu ofert spadła o 992.
- We wrześniu br. więcej bezrobotnych miało szansę podjąć pracę w odpowiedzi na oferty zgłoszone do PUP, ponieważ średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedną ofertę wyniosła 25. Oznacza to spadek o 1 osobę na 1 ofertę w por. do ub. miesiąca, ale równocześnie wzrost o 13 osób w relacji do września 2010r.

Wrześniowe indykatory w Polsce

- ✦ Wskaźniki w zakresie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności prezentowane kwartalnie (por. tabela 1) zostały omówione w „Indykatorach Podlaskiej Gospodarki za lipiec 2011r.”
- ✦ W Polsce przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw uległo zmniejszeniu o ok. 5 tys. w por. do sierpnia br., ale jednocześnie zwiększyło się o 151 tys. w relacji do września 2010r.
- ✦ We wrześniu br. nastąpiło zwiększenie liczby bezrobotnych o 6353 w por. do ub. miesiąca. Mając na uwadze adekwatne dane zanotowane we wrześniu 2010r., bezrobocie zwiększyło się o ponad 49 tys. osób.
- ✦ Liczba bezrobotnych „nowozarejestrowanych” i „wyrejestrowanych” wzrosła we wrześniu odpowiednio o 43885 i 29693 osoby. w por. do sierpnia br. Analizowane mierniki kształtują się odmiennie jeśli weźmiemy pod uwagę dane ubiegłoroczne. Zarówno w przypadku rejestrujących się jak i wyrejestrowujących się zanotowano spadek liczby osób bezrobotnych, odpowiednio o 49297 i 43204 osób.
- ✦ Wśród większości grup bezrobotnych zanotowano wzrost bezrobocia. Największe zwiększenia w relacji do sierpnia 2011r. dotyczyły: absolwentów, czyli osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (wzrost o 25130 osób) oraz osób do 25 roku życia (wzrost o 16130 osób)
- ✦ W relacji do sierpnia br. średnia liczba bezrobotnych przypadających na jedno wolne miejsce pracy była podobna do ubiegłomiesięcznej i wynosiła 16, oznacza to że szanse na skorzystanie z pracy oferowanej przez PUP-y zmalały w por. do września roku ub. (por. wykres 4), kiedy to na ofertę przypadają o 4 osoby mniej.

Definicje:

Aktywni zawodowo – osoby w wieku 15 lat i więcej należące do pracujących (zgodnie z pojęciem – „Pracujący wg BAEL i NSP 2002”) lub bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni wg BAEL i NSP 2002”).

Wskaźnik aktywności zawodowej - współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo (wg BAEL i NSP 2002) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

Wskaźnik zatrudnienia - procentowy udział ludności pracującej („Pracujący według BAEL i NSP 2002”) w ogólnej liczbie ludności.

Przeciętne zatrudnienie - średnia wielkość zatrudnienia obliczona dla badanego okresu (np. miesiąca, kwartału, roku) na podstawie ewidencyjnego stanu zatrudnienia. Przeciętne zatrudnienie w badanym okresie uwzględnia pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty.

W tabeli zaprezentowano dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w jednostkach o liczbie pracujących więcej niż 9 osób, w podziale na sektor publiczny oraz sektor prywatny.

Sektor publiczny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujących własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Sektor prywatny - ogół podmiotów gospodarki narodowej grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego. W przypadku równego udziału kapitału publicznego (50% stanowi łączny udział własności: Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego) i prywatnego (50% stanowi łączny udział własności: krajowych osób fizycznych, pozostałych krajowych jednostek prywatnych, osób zagranicznych) podmiot gospodarki narodowej zaliczany jest do sektora prywatnego.

Stopa bezrobocia (wskaźnik bezrobocia) - procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej). W przypadku BAEL i NSP 2002 definicja odnosi się do osób bezrobotnych (zgodnie z pojęciem - „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”) i aktywnych zawodowo (będących sumą pracujących - zgodnie z pojęciem – „Pracujący według BAEL i NSP 2002” bezrobotnych (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni według BAEL i NSP 2002”). W przypadku bezrobocia rejestrowanego definicja odnosi się do osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (zgodnie z pojęciem – „Bezrobotni zarejestrowani”) i aktywnych zawodowo będących sumą zarejestrowanych osób bezrobotnych i pracujących w jednostkach sektora publicznego i prywatnego. Liczba pracujących nie uwzględnia osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

W tabeli zaprezentowano stopę bezrobocia rejestrowanego.

Bezrobotni „nowozarejestrowani” (napływ bezrobotnych) – są to osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy w ciągu miesiąca, kwartału lub roku. Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyróżnić można następujące kategorie: rejestrujących się w urzędzie pracy jako bezrobotni po raz pierwszy i powracających do rejestracji po raz kolejny (w tym po pracach interwencyjnych, robotach publicznych lub po szkoleniu), osoby dotychczas nie pracujące i poprzednio pracujące, osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, a także zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (zwolnienia grupowe).

Bezrobotni „wyrejestrowani” (odpływ bezrobotnych) – są to osoby, które w ciągu miesiąca, roku zostały wykreślone z ewidencji urzędów pracy z różnych przyczyn, m.in. w związku z: pracami sezonowymi, rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawcy, niepotwierdzeniem gotowości do pracy, dobrowolną rezygnacją ze statusu bezrobotnego, podjęciem nauki, ukończeniem przez kobiety 60 lat, a mężczyzn – 65 lat, nabyciem prawa emerytalnego lub rentowego, nabyciem uprawnienia do zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego.

Bezrobotni zarejestrowani – to osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej (bądź, jeśli są to osoby niepełnosprawne - zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem uczących się w szkole dla dorosłych lub przystępujących do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiują w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyły 18 lat,
- b) nie ukończyły 60 lat - kobiety lub 65 lat - mężczyźni,
- c) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobierają zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- d) nie są właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie

podlegający ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

e) nie uzyskujące przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy windykacyjnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonkowie lub domownicy w takim gospodarstwie,

f) nie podjęły pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo niepodlegające na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,

g) nie są tymczasowo aresztowani lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,

h) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

i) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,

j) nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w „Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy” w art. 70, ust. 6.

Bezrobotny do 25 roku życia – to osoba bezrobotna, która w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyła 25 roku życia.

Bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia – to osoby zarejestrowane jako bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, które nie ukończyły 27 roku życia.

Bezrobotny długotrwale - oznacza osobę bezrobotną, pozostającą w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat.

Bezrobotny powyżej 50 roku życia - to osoba bezrobotna, który w roku kalendarzowym zastosowania wobec niej usług lub instrumentów rynku pracy ukończyła co najmniej 50 lat życia.

Bezrobotny bez kwalifikacji zawodowych - to osoby bezrobotne o wykształceniu gimnazjalnym lub niższym oraz nieposiadające kwalifikacji do wykonywania zawodu.

Osoba samotnie wychowująca dziecko – to osoba samotnie wychowującą co najmniej jedno dziecko w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Bezrobotni niepełnosprawni – są to osoby niepełnosprawne zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, spełniające warunki określone w art. 2, ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późn. zm.) oraz art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.).

Źródło:

- 1) *Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podlaskim*, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
- 2) *Biuletyn Statystyczny*, nr 9 (647), GUS, Warszawa 2011 r.
- 3) *Komunikat o sytuacji społeczno – gospodarczej województwa podlaskiego*, nr 9/2011, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2011.
- 4) *Sprawozdanie MPIPS - 01*, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku.
- 5) *Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2008 Nr 69, poz. 415 z późn. zmianami)*.
- 6) *Zasady Metodyczne Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń*, GUS, Warszawa 2008 r.
- 7) www.psz.praca.gov.pl
- 8) www.stat.gov.pl

Zapraszamy do zapoznania się z rozszerzoną wersją *Indykatorów Podlaskiej Gospodarki* w formacie Excel, która zamieszczana jest na stronie internetowej *Podlaskiego Obserwatorium Rynku Pracy i Prognoz Gospodarczych*: <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl/index.php/strony/9807>